

BA 202

МАРКЕТИНГ

Приета: прот. № 13/11. 03. 2016г.

Лектор: Проф. д-р Лина Анастасова

АНОТАЦИЯ

Дисциплината “Маркетинг” се чете пред студентите от специалност “Маркетинг”, “Бизнес администрация”, “Финанси”, “Счетоводство”, “Икономика и маркетинг на туризма”, „Международни икономически отношения”, „Връзки с обществеността” и „Публична администрация”.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Основна цел на тази базисна дисциплина за образованието по икономика и управление е да формира знания за маркетинга като основен инструмент на бизнеса в пазарното стопанство. По конкретно студентите трябва:

1. Да разберат смисъла и философията на съвременния маркетинг и развитието на неговите парадигми през последните 100 години;
2. Да усвоят знания за същността и спецификата на маркетинговия микс и неговите основни политики: стокова, ценова, дистрибуционна и комуникационна;
3. Да разберат и познават маркетинговата информационна система и основните типове маркетингови изследвания;
4. Да усвоят подходите и начините за разработка на целевия пазар, стратегиите и методите на сегментиране, таргетиране и позициониране, както маркетинговия микс;
5. Да познават организацията на маркетинга, както и приложението му извън бизнессферите.

Дисциплината “Маркетинг” е включена в задължителния университетски блок от дисциплини на БСУ. Курсът условно е разделен на две части. Първата част представлява въведение в маркетинга: разкриват се съвременните виждания за същността на маркетинга, различните маркетингови концепции и парадигми и се представя неговият категориен апарат; изясняват се елементите на маркетинговата обкръжаваща среда и процеса на техния анализ; представя се същността на маркетинговите изследвания и структурата и функциите на маркетинговата информационна система; изучава се потребителското поведение и факторите, които го обуславят; представя се процесът на разработване на целевия пазар на фирмата.

Втората част разкрива същността и особеностите на елементите на маркетинговия микс. В логическа последователност се изяснява процесът на разработване на: продуктовата, ценовата, дистрибуционната и комуникационната политика на организацията. Дисциплината “Маркетинг” съответства на академичния профил и образователната философия на БСУ. Стремешът е да се постигне баланс между придобиването на знания и усвояването на умения, развитието на професионални компетенции и маркетингово мислене и поведение у бъдещите мениджъри. Наред с лекциите се акцентира върху самостоятелната и екипна работа на студентите - предвидени са за решаване казуси, тестове, самостоятелна и групова работа върху конкретни задачи, посредством които се постига практическа насоченост на курса.

Курсът по “Маркетинг” има за задача за подпомогне процеса на създаване на ефективни специалисти-икономисти- активни и отговорни в условията на динамична среда, с необходимото разбиране за функционалните връзки и роля на маркетинга във фирменото управление.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината предполага познаване на икономическата теория, притежаване на знания по основи на управлението и икономическа социология, както и притежаване на базисни статистически знания и умения.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Редовно обучение				Задочно обучение			
			л	с	у	общо	л	с	у	общо
Маркетинг	Задължителна	6	40	20		60	30			30
Счетоводство и контрол	Задължителна	6	40	20		60	30			30
Финанси	Задължителна	6	40	20		60	30			30
Бизнес администрация	Задължителна	6	40	20		60	30			30
Международни икономически отношения	Задължителна	6	40	20		60	30			30
Икономика и маркетинг на туризма	Задължителна	6	40	20		60	30			30
Връзки с обществеността	Задължителна	6	40	20		60	30			30

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

ЛЕКЦИИ

№	ТЕМА	Часа
РАЗДЕЛ 1 ВЪВЕДЕНИЕ В МАРКЕТИНГА / MARKETING INTRODUCTION		
1.	МАРКЕТИНГ – СЪЩНОСТ И ЗНАЧЕНИЕ / THE NATURE AND ROLE OF MARKETING Дефиниции за маркетинга. Ключови понятия в маркетинга. Еволюция на маркетинга – маркетингови концепции; фактори, обуславящи промяната в същността, ролята и задачите на маркетинга в началото на 21 век. Маркетингови функции и маркетингови изпълнители.	2
2.	МАРКЕТИНГОВ МИКС Маркетингов микс – контролируем фактор в маркетинговата среда. Концепции на различни автори за съдържанието на маркетинговия микс. Елементи и връзката между тях.	2
3.	МАРКЕТИНГОВА ОБКРЪЖАВАЩА СРЕДА / MARKETING ENVIRONMENT Маркетингова обкръжаваща среда /МОС/ - дефиниция и елементи на средата. Макро- и микромаркетингова среда – характеристика на елементите и влияние върху маркетинговите решения на организацията. Контролируеми и неконтролируеми фактори от средата – видове. Анализ на маркетинговата обкръжаваща среда – подходи.	2
4.	МАРКЕТИНГОВИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И МАРКЕТИНГОВА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА / MARKETING RESEARCH AND MARKETING INFORMATIONAL SYSTEM Същност на маркетинговите изследвания и видове. Изследователски процес и програма на маркетинговото изследване. Изследователски стратегии и методи за събиране на данни в рамките на формулативна, дескриптивна и експериментална/ казуална програма. Извадков подход и видове извадки при маркетинговите изследвания. Маркетингова информационна система – характеристика и структура.	3
5.	СЕГМЕНТИРАНЕ НА ПАЗАРА, ИЗБОР НА ЦЕЛЕВИ СЕГМЕНТ/И И ПОЗИЦИОНИРАНЕ / TARGET MARKETING Сегментиране на пазара– същност и нив. Обща характеристика на модела: “сегментиране – избор на целеви пазар – позициониране” /СПП маркетинг/. Нива на сегментиране. Критерии за сегментиране на пазарите на крайните и на пазарите на организационните потребители. Оценка на пазарните сегменти и избор на целеви пазар. Позициониране на продукта на пазара-етапи на процеса и подходи при позиционирането. Репозициониране.	3

6.	<p>АНАЛИЗ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ И ПОТРЕБИТЕЛСКО ПОВЕДЕНИЕ / CONSUMER ANALYSIS AND CONSUMER BEHAVIOUR</p> <p>Пазари на крайните потребители – дефиниция и особености. Специфика на поведението на крайните потребители. Модел на потребителско поведение. Фактори, влияещи върху потребителското поведение. Процес на вземане на решение за покупка. Видове решения за покупка.</p> <p>Пазари на организациите-потребители – дефиниция и видове. Различия между организационните пазари и пазарите на крайни потребители. Модели на поведение на организациите-потребители. Процес на вземане на решение за покупка. Видове решения за покупка.</p>	4
РАЗДЕЛ 2 МАРКЕТИНОВ МИКС / MARKETING MIX		
7.	<p>Продуктова политика / Product policy</p> <p>Продуктът като обект на продуктовата политика. Продукт и стока. Равнища на продукта. Видове продукти – критерии за разграничаване. Качество и конкурентоспособност на продуктите. Продуктова номенклатура и асортимент. Разфасовка, опаковка и маркировка. Разработване на нови продукти. Жизнен цикъл на продуктите. Търговска марка, бранд и брандинг. Архитектура на бранда и брандинг стратегии.</p>	5
8.	<p>ЦЕНОВА ПОЛИТИКА / PRICE POLICY</p> <p>Цената като елемент на маркетинговия микс. Ценообразуващи фактори. Ценови цели и ценови стратегии. Видове цени и ценови съотношения. Методология и методика на ценообразуване. Основни методи за формиране на цената.</p>	5
9.	<p>ДИСТРИБУЦИОННА ПОЛИТИКА / DISTRIBUTION POLICY</p> <p>Дистрибуцията като система и като елемент на маркетинговия микс. Дистрибуционни канали и мрежи. Характеристика на маркетинговите канали. Видове маркетингови посредници. Функции и роля на посредниците. Управление на маркетинговите канали, конфликти в каналите.</p>	5
10.	<p>КОМУНИКАЦИОННА ПОЛИТИКА / COMMUNICATION POLICY</p> <p>Същност и функции на маркетинговите комуникации. Елементи на комуникационния процес. Комуникационен микс – характеристика на основните елементи /реклама, връзки с обществеността, лични продажби, насърчаване на продажбите/. Етапи в разработването на маркетинговите комуникации / комуникационни цели, целева аудитория, комуникационна стратегия, комуникационен бюджет, комуникационни канали и средства/. Интернет като комуникационен канал. Онлайн реклама и маркетинг в социалните мрежи. Специфика на маркетинга чрез социални мрежи- контент маркетинг.</p>	5
11.	<p>УПРАВЛЕНИЕ НА МАРКЕТИНГА / MARKETING MANAGEMENT</p> <p>Същност и технология на маркетинговото управление. Елементи на управленския процес. Маркетингово планиране. Структура на маркетинговия план. Видове маркетингови планове.</p>	4

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

За целите на обучението се използват разнообразни форми и методи на обучение за усвояване на знания и умения: лекционна форма с презентации по всички теми, групови дискусии върху маркетингови казуси, групово и самостоятелно решаване на реален казус от практиката чрез целево търсене и обработка на информация, както и решаване на отделна задача. В средата и края на семестъра се провеждат тестове за проверка на текущото усвояване на материала.

КУРСОВА РАБОТА

Предлага се списък от индивидуални задачи за всеки студент, които се разработват през семестъра. Защитата се провежда в края на семестъра.

МЕТОДИ НА ОЦЕНЯВАНЕ

Работата на всеки студент получава текуща оценка, получена от полагането един писмен тест (в края на семестъра) и от резултата от разработената курсова работа.

Семестриалният изпит е писмен тест. Освобождаване от изпита се допуска с много добра и отлична оценка от семестриалния тест и защитата на курсовата работа.

При формирането на крайната оценка по дисциплината се взема под внимание и текущата оценка.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

Дуранкев, Б., Катранджиев, Хр. и колектив, Ключ към маркетинга, УИ Стопанство, УНСС, С. 2011

Балева, В., Продуктът. Маркетингови стратегии и политики С., ИК УНСС, 2013 (и 2007)

Анастасова, Л. Маркетингови изследвания в туризма, Екс-прес, Габрово, 2013

Дуранкев, Б., колектив, Интегрирани маркетингови комуникации. УИ "Стопанство", 2003

Доганов, Д, Дуранкев, Б., Българска рекламна енциклопедия. Г , "Сиела". 2001

Желев С., Маркетингови изследвания за маркетингови решения. "Тракия-М", 2000.

Котлър Ф., Управление на маркетинга: структура на управлението на пазарното предлагане. "Класика и стил", 2002.

Армстронг Г. и Ф. Котлър, Въведение в маркетинга, Класика и стил, С. , 2013

Зайлер А., Маркетинг: успешно реализиране в практиката. С. "Информа". 1993, 1-7

Иванов П., Цели, стратегии и програми в маркетинга. С, ИСК при УНСС. 2002

Катранджиев Хр., Медияпланиране на рекламната кампания, III-то издание, УИ "Стопанство", 2008

Котлър Ф., колектив, Еволюция на маркетинга. "Класика и стил", 2003

Котлър, Ф., Каслионе, Дж., Хаотика: мениджмънт и маркетинг в епохата на турболентността. Издателство „Locus”, С., 2009

Левит, Т. За маркетинга. Издателство „Класика и стил”, С., 2011

Лейн, Фр. Създайте марка-трепач и разбийте конкуренцията. Издателство „AMG”, С., 2010

Младенова Г., Маркетингово планиране., УИ "Стопанство", 2007

Рийс, Ал., Фокус: бъдещето на вашата компания зависи от него. "Класика и стил", 2002

Perreault, Jr., William, D. & E. Jerome McCarthy, Basic Marketing, McGraw Hill, 2013

Paul Baines, Chris Fill, Kelly Page, Marketing, 2nd edition, Oxford University Press, 2012

Douglas West, John Ford, Essam Ibrahim, Strategic marketing: Creating Competitive Advantage. 2nd edition, Oxford University Press, 2011

Статии/доклади

Анастасова, Л. Съвременни подходи в маркетинга и маркетинговите изследвания, Сборник доклади, Научна конфер., БСУ, юни 2015

Анастасова, Л. Предизвикателства пред съвременния маркетинг в условията на засилена глобална конкуренция, сп. Икономически алтернативи, Изд. Стопанство, УНСС, 2010, бр. 2, с. 29-39 https://www.researchgate.net/profile/Lina_Anastassova/publications

Анастасова, Л. Брандът на услуга: утвърждаване чрез създаване на емоции за потребителите, сп. Известия, Икономически Университет, Варна, 2009, бр. 2, с. 70-81

https://www.researchgate.net/publication/281905694_Brandt_na_usluga_Utvrzhdavane_crez_szdavane_na_emocii_za_potrebitela

Периодични издания: сп. Мениджър, сп. Алтернативи, сп. Икономика, в-к Капитал, в-к Пари. European Journal of Marketing: International Marketing Review; Journal of Marketing (American Marketing Association); Journal of Strategic Marketing; Marketing Intelligence and Planning; International Journal of Research in Marketing; Journal of Euromarketing; Journal of Marketing Management (Chartered Institute of Marketing); Journal of Marketing Management (Marketing Management Association), електронни списания и др.

BA 202

МАРКЕТИНГ

Приета: прот. № 13/11. 03. 2016 г.

Лектор: Проф. д-р Лина Анастасова

РАЗДЕЛ 1. ВЪВЕДЕНИЕ В МАРКЕТИНГА / MARKETING INTRODUCTION

1. МАРКЕТИНГ – СЪЩНОСТ И ЗНАЧЕНИЕ / THE NATURE AND ROLE OF MARKETING

Дефиниции за маркетинга. Ключови понятия в маркетинга. Еволюция на маркетинга – маркетингови концепции; фактори, обуславящи промяната в същността, ролята и задачите на маркетинга в началото на 21 век. Маркетингови функции и маркетингови изпълнители.

2. МАРКЕТИНГОВ МИКС

Маркетингов микс – контролируем фактор в маркетинговата среда. Концепции на различни автори за съдържанието на маркетинговия микс. Елементи и връзката между тях.

3. МАРКЕТИНГОВА ОБКРЪЖАВАЩА СРЕДА / MARKETING ENVIRONMENT

Маркетингова обкръжаваща среда /МОС/ - дефиниция и елементи на средата. Макро- и микромаркетингова среда – характеристика на елементите и влияние върху маркетинговите решения на организацията. Контролируеми и неконтролируеми фактори от средата – видове. Анализ на маркетинговата обкръжаваща среда – подходи.

4. МАРКЕТИНГОВИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И МАРКЕТИНГОВА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА / MARKETING RESEARCH AND MARKETING INFORMATIONAL SYSTEM

Същност на маркетинговите изследвания и видове. Изследователски процес и програма на маркетинговото изследване. Изследователски стратегии и методи за събиране на данни в рамките на формулативна, дескриптивна и експериментална/ казуална програма. Извадков подход и видове извадки при маркетинговите изследвания.

Маркетингова информационна система – характеристика и структура.

5. СЕГМЕНТИРАНЕ НА ПАЗАРА, ИЗБОР НА ЦЕЛЕВИ СЕГМЕНТ/И И ПОЗИЦИОНИРАНЕ / TARGET MARKETING

Сегментиране на пазара– същност и нив. Обща характеристика на модела: “сегментиране – избор на целеви пазар – позициониране” /СПП маркетинг/. Нива на сегментиране. Критерии за сегментиране на пазарите на крайните и на пазарите на организационните потребители. Оценка на пазарните сегменти и избор на целеви пазар. Позициониране на продукта на пазара-етапи на процеса и подходи при позиционирането. Репозициониране.

6. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ И ПОТРЕБИТЕЛСКО ПОВЕДЕНИЕ / CONSUMER ANALYSIS AND CONSUMER BEHAVIOUR

Пазари на крайните потребители – дефиниция и особености. Специфика на поведението на крайните потребители. Модел на потребителско поведение. Фактори, влияещи върху потребителското поведение. Процес на вземане на решение за покупка. Видове решения за покупка.

Пазари на организациите-потребители – дефиниция и видове. Различия между организационните пазари и пазарите на крайни потребители. Модели на поведение на организациите-потребители. Процес на вземане на решение за покупка. Видове решения за покупка.

РАЗДЕЛ 2 МАРКЕТИНОВ МИКС / MARKETING MIX

7. Продуктова политика / Product policy

Продуктът като обект на продуктовата политика. Продукт и стока. Равнища на продукта. Видове продукти – критерии за разграничаване. Качество и конкурентоспособност на продуктите. Продуктова номенклатура и асортимент. Разфасовка, опаковка и маркировка. Разработване на нови продукти. Жизнен цикъл на продуктите. Търговска марка, бранд и брандинг. Архитектура на бранда и брандинг стратегии.

8. ЦЕНОВА ПОЛИТИКА / PRICE POLICY

Цената като елемент на маркетинговия микс. Ценообразуващи фактори. Ценови цели и ценови стратегии. Видове цени и ценови съотношения. Методология и методика на ценообразуване. Основни методи за формиране на цената.

9. ДИСТРИБУЦИОННА ПОЛИТИКА / DISTRIBUTION POLICY

Дистрибуцията като система и като елемент на маркетинговия микс. Дистрибуционни канали и мрежи. Характеристика на маркетинговите канали. Видове маркетингови посредници. Функции и роля на посредниците. Управление на маркетинговите канали, конфликти в каналите.

10. КОМУНИКАЦИОННА ПОЛИТИКА / COMMUNICATION POLICY

Същност и функции на маркетинговите комуникации. Елементи на комуникационния процес. Комуникационен микс – характеристика на основните елементи /реклама, връзки с обществеността, лични продажби, насърчаване на продажбите/. Етапи в разработването на маркетинговите комуникации / комуникационни цели, целева аудитория, комуникационна стратегия, комуникационен бюджет, комуникационни канали и средства/. Интернет като комуникационен канал. Онлайн реклама и маркетинг в социалните мрежи. Специфика на маркетинга чрез социални мрежи- контент маркетинг.

11. УПРАВЛЕНИЕ НА МАРКЕТИНГА / MARKETING MANAGEMENT

Същност и технология на маркетинговото управление. Елементи на управленския процес. Маркетингово планиране. Структура на маркетинговия план. Видове маркетингови планове.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

- Дуранкев, Б.**, Катранджиев, Хр. и колектив, Ключ към маркетинга, УИ Стопанство, УНСС, С. 2011
- Балева, В.**, Продуктът. Маркетингови стратегии и политики С., ИК УНСС, 2013 (и 2007)
- Анастасова, Л.** Маркетингови изследвания в туризма, Екс-прес, Габрово, 2013
- Дуранкев, Б.**, колектив, Интегрирани маркетингови комуникации. УИ "Стопанство", 2003
- Доганов, Д, Дуранкев, Б.**, Българска рекламна енциклопедия. Г , "Сиела". 2001
- Желев С.**, Маркетингови изследвания за маркетингови решения. "Тракия-М", 2000.
- Котлър Ф.**, Управление на маркетинга: структура на управлението на пазарното предлагане. "Класика и стил", 2002.
- Армстронг Г. и Ф. Котлър**, Въведение в маркетинга, Класика и стил, С. , 2013
- Зайлер А.**, Маркетинг: успешно реализиране в практиката. С. "Информа". 1993, 1-7
- Иванов П.**, Цели, стратегии и програми в маркетинга. С, ИСК при УНСС. 2002
- Катранджиев Хр.**, Медияпланиране на рекламната кампания, III-то издание, УИ "Стопанство", 2008
- Котлър Ф.**, колектив, Еволюция на маркетинга. "Класика и стил", 2003
- Котлър, Ф.**, Каслионе, Дж., Хаотика: мениджмънт и маркетинг в епохата на турболентността. Издателство „Locus”, С., 2009
- Левит, Т.** За маркетинга. Издателство „Класика и стил”, С., 2011
- Лейн, Фр.** Създайте марка-трепач и разбийте конкуренцията. Издателство „AMG”, С., 2010
- Младенова Г.**, Маркетингово планиране., УИ "Стопанство", 2007
- Рийс, Ал.**, Фокус: бъдещето на вашата компания зависи от него. "Класика и стил", 2002

Perreault, Jr., William, D. & E. Jerome McCarthy, Basic Marketing, McGraw Hill, 2013
Paul Baines, Chris Fill, Kelly Page, Marketing, 2nd edition, Oxford University Press, 2012
Douglas West, John Ford, Essam Ibrahim, Strategic marketing: Creating Competitive Advantage. 2nd edition, Oxford University Press, 2011

Статии/доклади

Анастасова, Л. Съвременни подходи в маркетинга и маркетинговите изследвания, Сборник доклади, Научна конфер., БСУ, юни 2015

Анастасова, Л. Предизвикателства пред съвременния маркетинг в условията на засилена глобална конкуренция, сп. Икономически алтернативи, Изд. Стопанство, УНСС, 2010, бр. 2, с. 29-39 https://www.researchgate.net/profile/Lina_Anastassova/publications

Анастасова, Л. Брандът на услуга: утвърждаване чрез създаване на емоции за потребителите, сп. Известия, Икономически Университет, Варна, 2009, бр. 2, с. 70-81
https://www.researchgate.net/publication/281905694_Brandt_na_usluga_Utvrzdavane_crez_szdavane_na_emocii_za_potrebitela

Периодични издания: сп. Мениджър, сп. Алтернативи, сп. Икономика, в-к Капитал, в-к Пари. European Journal of Marketing: International Marketing Review; Journal of Marketing (American Marketing Association); Journal of Strategic Marketing; Marketing Intelligence and Planning; International Journal of Research in Marketing; Journal of Euromarketing; Journal of Marketing Management (Chartered Institute of Marketing); Journal of Marketing Management (Marketing Management Association), електронни списания и др.